

Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de
fundamentele vrijheden

Artikel 5

(1) Een ieder heeft recht op persoonlijke vrijheid en veiligheid. Niemand mag van zijn vrijheid worden beroofd, behalve in de navolgende gevallen en langs wettelijke weg:

a) indien hij op rechtmatige wijze wordt gevangen gehouden na veroordeling door een daartoe bevoegde rechter;

b) indien hij op rechtmatige wijze is gearresteerd of gevangen wordt gehouden, wegens weigering een overeenkomstig de wet door een rechter gegeven bevel op te volgen of teneinde de nakoming van een door de wet voorgeschreven verplichting te verzekeren;

c) indien hij op rechtmatige wijze is gearresteerd of gevangen gehouden teneinde voor de bevoegde rechterlijke instantie te worden geleid, wanneer redelijke termen aanwezig zijn om te vermoeden, dat hij een strafbaar feit heeft begaan of indien er redelijke gronden zijn om aan te nemen, dat het noodzakelijk is hem te beletten een strafbaar feit te begaan of te ontvluchten nadat hij dit heeft begaan;

d) in het geval van rechtmatige gevangenhouding van een minderjarige met het doel in te grijpen in zijn opvoeding of in het geval van zijn rechtmatige gevangenhouding, teneinde hem voor het bevoegde gezag te geleiden;

e) in het geval van rechtmatige gevangenhouding van personen, die een besmettelijke ziekte zouden kunnen verspreiden, van geesteszieken, van verslaafden aan alcohol of verdovende middelen of van landlopers;

f) in het geval van rechtmatige arrestatie of gevangenhouding van personen teneinde hen te beletten op onrechtmatige wijze het land binnen te komen, of indien tegen hen een uitwijzings- of uitleveringsprocedure hangende is.

(2) Iedere gearresteerde moet onverwijld en in een taal, welke hij verstaat, op de hoogte worden gebracht van de redenen van zijn arrestatie en van alle beschuldigingen welke tegen hem zijn ingebracht.

(3) Een ieder, die gearresteerd is of gevangen wordt gehouden, overeenkomstig lid 1 (c) van dit artikel, moet onmiddellijk voor een rechter worden geleid of voor een andere autoriteit die door de wet bevoegd verklaard is om rechterlijke macht uit te oefenen, en heeft het recht binnen een redelijke termijn berecht te worden of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld. De invrijheidstelling kan afhankelijk worden gesteld van een waarborg voor de verschijning van de betrokkene in recht.

(4) Een ieder, die door arrestatie of gevangenhouding van zijn vrijheid beroofd is, heeft het recht voorziening te vragen bij de rechter opdat deze op korte termijn beslist over de wettigheid van zijn gevangenhouding en zijn invrijheidstelling beveelt, indien de gevangenhouding onrechtmatig is.

(5) Een ieder die het slachtoffer is geweest van een arrestatie of een gevangenhouding in strijd met de bepalingen van dit artikel heeft recht op schadeloosstelling.

N O T A betreffende de betekenis van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (Verdrag van Rome van 4.11.1950) voor de Wet Buitengewone Bevoegdheden Burgerlijk Gezag en de Oorlogswet Nederland.

Het Verdrag van Rome (Trb. 1951 No.154) regelt de collectieve handhaving door de leden van de Raad van Europa van sommige der in de Universele verklaring van de Rechten van de Mens vermelde rechten. Het is voor Nederland in werking getreden op 31.8.1954 (Trb. 1954 No. 151).

De met betrekking tot het onderwerp dezer nota belangrijkste bepaling ervan is art. 15, luidende als volgt:

" (1) In tijd van oorlog of in geval van enig andere algemene noodtoestand, welke het bestaan van het volk bedreigt, kan iedere Hoge Verdragsluitende Partij maatregelen nemen welke afwijken van zijn verplichtingen, ingevolge dit Verdrag, mits deze maatregelen niet verder gaan dan de toestand vereist en niet in strijd zijn met andere verplichtingen welke voortvloeien uit het internationale recht.

" (2) De voorgaande bepaling wettigt geen enkele afwijking van artikel 2, behalve ingeval van dood als gevolg van geoorloofde oorlogshandelingen, noch van de artikelen 4, eerste lid, en 7.

" (3) Elke Hoge Verdragsluitende Partij die gebruik maakt van dit recht van afwijking houdt de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa volledig op de hoogte van de genomen maatregelen en van de beweegredenen welke deze hebben ingegeven. Zij moet de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa eveneens verwittigen van de datum waarop deze maatregelen hebben opgehouden van kracht te zijn en de bepalingen van het Verdrag opnieuw volledig worden toegepast."

In het oorspronkelijke ontwerp van Wet B.B.B.G. luidde art. 24 (1) aldus:

" 1. Onze Minister van Binnenlandse Zaken, en, indien onverwijld ingrijpen noodzakelijk is, Onze Commissaris in de provincie zijn bevoegd iedere persoon, ten aanzien van wie ernstig vermoeden bestaat, dat hij de openbare orde, rust of veiligheid in gevaar zal brengen, te doen interneren."

-Het-

Het Tweede-Kamerlid De Haas wees tijdens de mondelinge behandeling van dit ontwerp van Wet op de ontoelaatbare discrepantie tussen art. 15 (1) Verdrag van Rome en art. 24 (1) B.B.B.G. en diende een amendement in, dat tot strekking had art. 24 (1) B.B.B.G. in overeenstemming te doen zijn met genoemd artikel van het Verdrag van Rome.

De Regering nam hierop de bepaling, dat, - buiten het geval van oorlog - er sprake moet zijn van het volksbestaan bedreigende omstandigheden, eer van de verplichtingen ingevolge het Verdrag van Rome mocht worden afgeweken, i.p.v. in art. 24 (1) op in art. 1 B.B.B.G., waardoor dit, met inbegrip van een door de Minister overgenomen amendement van de heer Burger als volgt kwam te luiden:

" In geval van de rechtsorde en het volksbestaan bedreigende oproerige beweging, onlusten of soortgelijke stoornissen van de openbare orde, rust of veiligheid of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, kan ten aanzien van het Rijk of van een gedeelte daarvan de toestand van verhoogde waakzaamheid dan wel de burgerlijke uitzonderingstoestand worden ingesteld."

Hiertegen kwam de heer Roolvink in het geweer. Hij wees erop, dat ook bij ernstige vrees voor het ontstaan van de in art. 1 genoemde toestanden de Burgerlijke uitzonderingstoestand kon worden ingesteld en daardoor personen ex art. 24 (1) worden geïnterneerd, hetgeen dan in strijd zou zijn met het Verdrag van Rome, dat eist dat er een noodtoestand is, wil men van de bepalingen van het verdrag mogen afwijken.

Art. 24 zou dan dus toch in overeenstemming met art. 15 V.v.R. gebracht moeten worden, terwijl het gevolg van de door de Regering aangebrachte wijziging dan zou zijn, dat de Regering zichzelf de instelling van de toestand van verhoogde waakzaamheid onnodig moeilijk had gemaakt.

De Regering was het met deze zienswijze niet eens (zij wees op lid 3 van art. 15 en zei, dat als bij het nemen van de maatregelen, als bedoeld in art. 24 (1), de vereiste noodtoestand maar aanwezig was, een conflict met het Verdrag van Rome was uitgesloten) doch had geen bezwaar tegen aanvaarding van het amendement De Haas/Roolvink door de Kamer. Nadat nog enkele redactionele wijzigingen in dit amendement waren aangebracht, werd het door de Kamer aangenomen, waardoor art. 24 (1) B.B.B.G. zijn huidige inhoud kreeg.

In de M.v.A op het Voorlopig verslag der Commissie van Rapporteurs der Eerste Kamer merkt de Regering hieromtrent nog het volgende op:

" De terminologie van artikel 1, waarin spra-
"ke is van "de rechtsorde en het volksbestaan be-
"dreigende oproerige beweging, enz.", is gekozen
"teneinde enerzijds te doen uitkomen, dat de stoor-
"nis, waartegen moet worden opgetreden het karak-
"ter moet dragen van een aantasting met revolutio-
"naire middelen van de democratische rechtsorde,
"anderzijds teneinde aan te sluiten bij het crite-
"rium, hetwelk wordt aangelegd door artikel 15 van
"het Verdrag van Rome, hetwelk spreekt van "een
"noodtoestand, welke het bestaan van het volk be-
"dreigt."

" In de laatste woorden ligt dus een zekere be-
"perking: eerst wanneer het revolutionaire optre-
"den het bestaan van het volk bedreigt, zal de wet
"toepassing kunnen vinden.

" Oproerige bewegingen, die plaatselijk de
"rechtsorde bedreigen, doch niet van zodanige om-
"vang zijn, dat het volksbestaan op het spel staat,
"zijn zeer wel denkbaar. De in artikel 24, lid 1,
"nog eens uitdrukkelijk gestelde eis, dat de om-
"standigheden "een bedreiging van het volksbestaan
"inhouden" is daarin opgenomen tengevolge van een
"amendement, waartegen de ondergetekende gemeend
"heeft geen bezwaar te moeten maken, omdat het nog
"eens duidelijk onderstreept, hoe voorzichtig op
"het gebied der internering dient te worden ge-
"handeld."

N O T A betreffende de betekenis van de uitdrukking
uit- of inwendige veiligheid in Oorlogs-
wet voor Nederland. (Ontwerp van wet No. 4108,
op 22.9.1955 bij de T.K. der S.G. ingediend.)

Enkele citaten uit de Memorie van Toelich-
ting betreffende de verhouding met andere noodwet-
ten, in het bijzonder met de Wet buitengewone be-
voegdheden burgerlijk gezag: (p.10)

" Tijdens een dergelijke militaire uitzonde-
"ringstoestand kunnen de bevoegdheden, voortvloei-
"ende uit de andere noodwetten, gewoonlijk zonder
"enig bezwaar worden uitgeoefend, daar botsingen
"tussen de verschillende belangen niet waarschijn-
"lijk zijn. Mocht zulk een geval zich toch voor-
"doen, dan zal meestal met de bepaling kunnen wor-
"den volstaan, dat de militaire maatregelen voor
"de landsverdediging door maatregelen van andere
"autoriteiten niet mogen worden belemmerd.

" Een uitzondering hierop vormt de materie,
"welke geregeld wordt in de Wet buitengewone be-
"voegdheden burgerlijk gezag. Deze wet, welke
"dient ter handhaving van de inwendige veiligheid,
"bestrijkt ten dele hetzelfde terrein als het on-
"derhavige ontwerp. De Wet buitengewone bevoegdhe-
"den burgerlijk gezag geeft dezelfde bevoegdheden
"aan organen van binnenlands bestuur ten aanzien
"van overige bestuursorganen en van de burgers als
"het onderhavige ontwerp verleent aan militaire au-
"toriteiten.

" Daar het doel, waarvoor deze bevoegdheden
"worden verleend, verschillend is, zou het theore-
"tisch denkbaar zijn, dat zij gelijktijdig werden
"verleend. Zowel het burgerlijk gezag als het mili-
"tair gezag zouden dan elk dezelfde bevoegdheden
"kunnen uitoefenen, doch gebaseerd op verschillende
"wetten en dientengevolge uit hoofde van verschil-
"lend genaamde rechtstoestanden.

" Deze oplossing kwam ondergetekenden ongewenst
"voor, daar de verwarring onder de burgers door de
"twee verschillend genaamde bijzondere rechtstoe-
"standen ongetwijfeld groot zou zijn, hetgeen voor
"de rechtszekerheid nadelig zou zijn. Bovendien zou
"bij de toepassing een waarschijnlijk ingewikkelde
"collisie-regeling niet kunnen worden gemist.

" Werd het derhalve niet wenselijk geoordeeld
"twee bijzondere rechtstoestanden naast elkaar te
"laten bestaan, wel moest het mogelijk worden ge-
"maakt, dat verschillende autoriteiten gelijktijdig
"gerechtigd zouden zijn tot het uitoefenen van een
"aantal bijzondere bevoegdheden. De Grondwet gaat,
"sedert daarin het nieuwe artikel 203 is opgenomen,

-immers-

"immers uitdrukkelijk uit van de gedachte, dat de
"gezagsuitoefening in tijden van nood niet slechts
"aan de militaire autoriteiten dient te worden op-
"gedragen, doch dat daarbij in het kader van de to-
"tale verdediging ook aan het burgerlijk gezag een
"essentiële taak toevalt. Een gezamenlijk optreden
"van beiderlei gezagsorganen is daarmee terecht in
"beginsel aanvaard.

" Het aangewezen burgerlijke gezag zal in een
"bepaald geval een bevoegdheid moeten kunnen uitoe-
"fenen terwille van de inwendige veiligheid, ter-
"wijl het militair gezag op dat ogenblik aan die
"bevoegdheid geen behoefte heeft voor de uitoefening
"van de taak van de krijgsmacht.

" De ondergetekenden hebben gemeend, dat het
"een juiste regeling zou zijn, indien ook de orga-
"nen van burgerlijk gezag bij de militaire uitzon-
"deringstoestanden met bepaalde bevoegdheden worden
"bekleed.

" Daarbij is dan een regeling nodig om te voor-
"komen, dat beide categorieën van autoriteiten tege-
"lijkertijd dezelfde bevoegdheden zouden uitoefenen
"of dat de ene autoriteit door het op een bepaalde
"wijze uitoefenen van een bevoegdheid andere belan-
"gen in ernstige mate zou schaden. Daartoe is voor-
"afgaand overleg tussen de autoriteiten voorgeschre-
"ven voor zover dat mogelijk is (artt. 14, 17, 27,
"28, 29 en 30), terwijl ook hier de militaire belan-
"gen uiteindelijk zullen moeten prevaleren (art.15)."

M.v.T. ad artikel 11. (p.13)

" De bevoegdheden, welke in de paragrafen 2 van
"de hoofdstukken II en III aan de organen van bur-
"gerlijk gezag zijn toegekend, hebben dezelfde strek-
"king als de overeenkomstige, welke in de Wet buiten-
"gewone bevoegdheden burgerlijk gezag aan deze orga-
"nen zijn toebedeeld. Verwezen moge daarom worden
"naar hetgeen te dezer zake in de Memorie van Toe-
"lichting op de Wet buitengewone bevoegdheden burger-
"lijk gezag is opgemerkt."

M.v.T. ad artikel 52. (p.16)

" De redactie van dit artikel komt in het alge-
"meen overeen met die van artikel 24 van de Wet bui-
"tengewone bevoegdheden burgerlijk gezag."

Artikel 11 O.W.

" De bevoegdheden, in de paragrafen 2 van de
"hoofdstukken II en III aan organen van burgerlijk
"gezag toegekend, worden slechts uitgeoefend, voor

"zover zulks met het oog op de handhaving van de
"openbare orde, rust of veiligheid naar het oor-
"deel van die organen geboden is.

OPM.: Deze paragrafen regelen de bevoegdheden van organen van burgerlijk gezag m.b.t. de handhaving van openbare orde, rust of veiligheid, dat wil dus zeggen, gezien de M.v.T. op art. 11 (zie boven) en de authentieke interpretatie van deze uitdrukking (zie mijn desbetreffende nota), van de inwendige veiligheid. Het voor ons belangrijke art. 57 (1) O.W. zegt nu:

" Het militair gezag is bevoegd iedere per-
"soon, ten aanzien van wie gegrond vermoeden be-
"staat, dat hij de uit- of inwendige veiligheid in
"gevaar zal brengen, in de bewaring van Onze Minis-
"ter van Justitie, of, indien en zolang dit niet
"mogelijk is, in militaire bewaring te stellen."

Zoals reeds vermeld, zegt de M.v.T., dat de redactie van dit artikel in het algemeen overeenkomt met die van art. 24. B.B.B.G.

Mede in verband met hetgeen hierboven is opgemerkt, mag dus aangenomen worden, dat inwendige veiligheid in de O.W. de betekenis heeft van openbare orde, rust en veiligheid in de zin van de wet B.B.B.G. en dat met handhaving van de inwendige veiligheid wordt bedoeld: het voorkomen van en het optreden tegen woelingen, oproer, onlusten en dergelijke stoornissen van de openbare orde.

Wat dan uitwendige veiligheid te betekenen heeft blijft duister.

De mij bekende staatsrechtelijke litteratuur geeft te dezen ook geen uitkomst.

Enig houvast zou men misschien kunnen hebben aan de woorden van Minister Beel, uitgesproken in zijn repliek aan de heer Welter, bij zijn verdediging van de Wet B.B.B.G. (Hand.S.G. Zitting '51 - '52 II, p.1986):

" Artikel 196" (thans 203) "spreekt niet al-
"leen van de uitwendige orde - dat is dus de strijd
"met een buitenlandse vijand, maar ook van de in-
"wendige orde."

(De evidente onjuistheid van deze uitspraak in taalkundig opzicht laat ik buiten beschouwing; de bedoeling is echter duidelijk.)

Nu sprak art. 196 en spreekt art. 203 G.W. niet van uit- en inwendige orde, maar van uit- en inwendige veiligheid.

Inwendige veiligheid werd ^{dan} door de Regering hier gelijkgesteld met inwendige orde, uitwendige veiligheid met uitwendige orde.

Aangezien uit andere uitspraken van de Regering gebleken is, dat inwendige veiligheid gelijk staat aan openbare orde, rust of veiligheid is derhalve inwendige orde eveneens gelijk aan dit begrip.

De uitwendige orde werd door de Regering - abusievelijk - de strijd met een buitenlandse vijand genoemd. De bedoeling zal ongetwijfeld geweest zijn te zeggen, dat strijd met een buitenlandse vijand een bedreiging van de uitwendige rechtsorde betekent.

Het is dan echter tevens duidelijk, dat hier sprake is, zo niet van een begripsverwarring, dan toch van een verkeerde formulering van een begrip. Bedreiging van de uitwendige rechtsorde kan niet anders betekenen dan bedreiging van de rechtsorde door uitwendige krachten, krachten van buiten, buitenlandse krachten. Er zijn geen twee rechtsordes, een inwendige en een uitwendige; het is telkens dezelfde rechtsorde, welke aangetast wordt, in het ene geval door inwendige en in het andere geval door uitwendige krachten. Zo zijn er ook geen twee soorten veiligheid, een inwendige en een uitwendige, denkbaar. Wel kan de veiligheid van een land aangetast worden door in- of door uitwendige krachten en wel zou men derhalve in verband hiermede van in- en uitwendige beveiliging kunnen spreken.

De in artt. 202 en 203 G.W. als term bedoelde uitdrukking uit- of inwendige veiligheid is dan ook onjuist. Ware dit niet het geval geweest, dan zou de wetgever bij de Wet B.B.B.G. en de nieuwe Oorlogswet waarschijnlijk minder diep in het drijfzand der terminologie zijn terecht gekomen.

Summa summarum: Met uit- en inwendige veiligheid of uit- en inwendige rechtsorde kan niet anders bedoeld zijn dan veiligheid, resp. rechtsorde, te handhaven naar buiten en te handhaven naar binnen, terwijl de begrippen veiligheid en rechtsorde blijken de terminologie van de Wet B.B.B.G., waarbij die van de O.W. zich aansluit, gelijk zijn aan het begrip openbare orde, rust of veiligheid, in de zin van de wet B.B.B.G. Handhaving daarvan betekent derhalve: het voorkomen van en het optreden tegen woelingen, oproer, onlusten en dergelijke stoornissen van de openbare orde.

De artikelen 24 (1) B.B.B.G. en 57 O.W. stellen dus precies dezelfde criteria aan de mogelijkheid tot internering van personen.

Tegen art. 57 O.W. geldt, van B.V.D.-standpunt bezien, dan ook hetzelfde bezwaar als tegen art. 24 (1) B.B.B.G., n.l. dat het niet toelaat, dat personen t.a.v. wie het gegronde vermoeden bestaat, dat

zij de vijand behulpzaam zullen zijn op een wijze, welke niet leidt tot stoornissen der openbare orde, gearresteerd worden.

Dat dit de wetgever echter niet duidelijk voor ogen heeft gestaan, zulks in tegenstelling tot hetgeen het geval is geweest bij de behandeling van de Wet B.B.B.G. in het parlement, zou opgemaakt kunnen worden uit de verdere bewoordingen der toelichting op art. 57 O.W. (M.v.T. p.16):

" Het voorschrift van het derde lid wijkt echter af van het overeenkomstige voorschrift van artikel 24 van de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag.

" Als toelichting op deze afwijking moge het volgende dienen.

" Artikel 24 van de Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag schrijft voor, dat de Minister van Binnenlandse Zaken voor de behandeling van een bezwaarschrift inzage zal verschaffen van alle stukken, welke op een internering betrekking hebben. Het ontworpen artikel schrijft voor, dat de Minister van Oorlog slechts de nodige inlichtingen zal verschaffen. Deze beperking achten de ondergetekenden verantwoord. De tijd immers, waarin het militair gezag van de bevoegdheid van artikel 57 gebruik kan maken, is de meest ernstige toestand, waarin ons land kan verkeren. Het zou in een dergelijke toestand gevaarlijk kunnen zijn alle gegevens betreffende een inbewaringstelling mede te delen. Zulks zou de geheimhouding van sommige militaire aangelegenheden, welke juist dan van uitnemend belang zijn, in gevaar kunnen brengen. Het is immers zeer wel mogelijk, uit een dossier, betreffende een in bewaring gestelde, op te maken in hoeverre de Regering b.v. op de hoogte is van een spionnageketen, waarvan de in bewaring gestelde een schakel is.

" Het ter inzage verschaffen van een dergelijk dossier zou met het landbelang onverenigbaar kunnen zijn."

De schakel (spion) waarvan in deze toelichting sprake is, zal slechts een spion kunnen zijn, die ter zake van het gegronde vermoeden, dat hij zich zou schuldig maken aan verstoring van de openbare orde, gearresteerd is.

Het vermoeden, dat iemand zich zal schuldig maken aan spionage alleen, zonder verstoring van de openbare orde, levert n.l. op grond der bewoordingen van art. 57 (1) geen grond voor arrestatie op. Ik geloof niet, dat hieraan gedacht is bij het opstellen van de toelichting.

N O T A betreffende de betekenis der woorden rust en algemene veiligheid in art. 33 der Wet op de Staat van Oorlog en Beleg. (S.1899, 128)

Artikel 33 S.O.B. luidt:

" Het militair gezag is bevoegd, aan personen, wier aanwezigheid voor de rust en de algemene veiligheid wordt geacht gevaarlijk te zijn, het verblijf binnen het in staat van beleg verklaarde grondgebied te ontzeggen en deze daaruit te verwijderen, of, indien de mogelijkheid daartoe niet bestaat, hen in bewaring te stellen."

In het oorspronkelijke ontwerp van wet (Ontw. 147, Zitting 1889 - 1890, Gedrukte stukken) luidde het eerste lid van art. 37 aldus:

" Het militair gezag is bevoegd, aan personen, wier aanwezigheid voor de rust en de algemene veiligheid gevaarlijk is, het verblijf binnen het in staat van beleg verklaarde grondgebied te ontzeggen en deze daaruit te verwijderen."

Volgens de Memorie van Toelichting behoefde art. 37 geen nadere toelichting.

Over het ontwerp werd door de Tweede Kamer een voorlopig verslag uitgebracht (No. 31, Zitting 1890 - 1891, Gedrukte stukken), waarin er naar aanleiding van art. 37 op werd gewezen, dat art. 95, 2° van het Keizerlijk Decreet van 24.12.1811 "de hierbedoelde bevoegdheid ten opzichte van "gens notés par la police civile ou militaire" ook verleende bij de Staat van Oorlog. Verder werd nog gevraagd "of niet bepaald behoorde te worden, dat deze personen ergens heengebracht en voor hun veiligheid gezorgd zal worden."

Hierna (9.9.1891) werd het ontwerp van Wet door de Regering ingetrokken.

In de zitting 1897 - 1898 werd het onder No. 166, enigszins gewijzigd, andermaal aan de Tweede Kamer, ter overweging aangeboden.

I.p.v. bovenvermeld lid 1 van art. 37 was toen gekomen art. 33; het 2e lid van art. 37 was vervallen. Art. 33 had de redactie, welke het thans nog heeft (zie boven).

De Memorie van Toelichting geeft als toelichting ad art. 33 (oud 37 al.1):

" Voor de woorden: "gevaarlijk is" wordt gelezen: "wordt geacht gevaarlijk te zijn."

" De ondergetekenden achten het bezwaarlijk,
"de bepalingen van dit artikel, ten opzichte van
"gens notés par la police civile ou militaire
"reeds in de staat van oorlog te doen toepassen,
"gelijk in het voorlopig verslag wordt voorge-
"steld.

" Maatregelen te nemen voor de veiligheid
"der personen in dit artikel bedoeld schijnt op-
"nodig."

Zowel bij de schriftelijke als bij de mondelinge behandeling van het ontwerp in de beide Kamers der S.G. is art. 33 in het geheel niet meer ter sprake gekomen. (In de Tweede Kamer werd het artikel zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.)

Het is dus niet mogelijk aan te geven wat de Regering destijds precies bedoelde met "personen, wier aanwezigheid voor de rust en de algemene veiligheid wordt geacht gevaarlijk te zijn."

Vast staat slechts, dat in het voorlopig verslag der Tweede Kamer deze personen vereenzelvigd werden met de "gens notés par la police civile ou militaire" van het Keizerlijk Decreet van 1811 en dat de Regering deze opvatting in de Memorie van Toelichting van het gewijzigde ontwerp van wet niet heeft tegengesproken, in tegendeel - naar men zou kunnen verdedigen -, zich min of meer bij deze opvatting heeft aangesloten.

Art. 95 van genoemd Keizerlijk Decreet van 24.12.1811 (Décret Impérial relatif à l'Organisation et au Service des Etats-major des Places) luidt - voor zover voor het onderwerp dezer nota van belang - als volgt:

" Dans toute place en état de guerre, si le ministre ou le général d'armée en donne l'ordre, ou
"si les troupes ennemies se rapprochent à moins de
"trois journées de marche de la place, le gouverneur ou commandant est, sur-le-champ et sans attendre l'état de siège, investi de l'autorité nécessaire,

"le. Pour faire sortir les bouches inutiles, les
"étrangers, et les gens notés par la police civile ou militaire;

"2e. -

"3e. -

Het decreet zelf geeft geen nadere aanduiding van "gens notés par la police civile ou militaire."

Of de waarschijnlijk enig retro-akte van het decreet, het rapport van de Minister van oorlog, waarnaar het verwijst, dit wel deed, heb ik niet kunnen nagaan. Een afdruk van dit rapport heb ik n.l. nergens kunnen vinden. Mogelijk bevindt het zich nog in het Franse Rijksarchief, maar zover kunnen mijn nasporingen zich niet uitstrekken.

Hoogstwaarschijnlijk echter - ik baseer deze mening op de aard van het decreet en de toenmalige tijdgeest - zal dit rapport evenmin een nadere bepaling van het begrip "gens notés par la police civile ou militaire" bevat hebben.

Ik ben dan ook van mening, dat de uitdrukking "gens notés par la police civile ou militaire" letterlijk opgevat moet worden. Dit betekent dan, dat onder de vigueur van de Oorlogswet van 1899 het militair gezag alle personen, die daarvoor door de burgerlijke of militaire politie in aanmerking gebracht worden, kan/interneret. /ex - of

CSO, 8.9.56

N O T A betreffende de betekenis van de uitdrukking
openbare orde, rust en/of veiligheid in de
Wet Buitengewone Bevoegdheden Burgerlijk Gezag.

Art. 1 Oorspronkelijk Ontwerp van Wet:

"In geval van oproerige beweging, on-
"lusten of soortgelijke stoornissen van
"de openbare orde, rust of veiligheid
"of van ernstige vrees voor het ont-
"staan daarvan, kan ten aanzien van het
"Rijk of van een gedeelte daarvan de
"toestand van verhoogde waakzaamheid
"dan wel de burgerlijke uitzonderings-
"toestand worden ingesteld."

Art. 24(1) Oorspronkelijke Ontwerp van Wet:

"Onze Minister van Binnenlandse Zaken,
"en, indien onverwijld ingrijpen nood-
"zakelijk is, Onze Commissaris in de
"provincie zijn bevoegd iedere persoon,
"ten aanzien van wie ernstig vermoeden
"bestaat, dat hij de openbare orde,
"rust of veiligheid in gevaar zal bren-
"gen, te doen interneren."

Dezelfde uitdrukking "openbare orde,
rust of veiligheid" kwam verder nog voor in de
artt. 3, 10, 13, 15 en 23 van het ontwerp en in
alle nota's van wijzigingen en gewijzigde ontwer-
pen van wet.

In het door de 2e-Kamerleden Roolvink
en De Haas voorgestelde amendement op art. 24 (1)
van het nader gewijzigde ontwerp van Wet (stuk No.
12, 1539; Zitting 1951 - 1952) in welk ontwerp dit
artikel nog dezelfde redactie had als in het oor-
spronkelijke ontwerp, wordt ineens en, naar uit
alles blijkt, zonder een enkele reden, gesproken
van openbare orde, rust en veiligheid. Dit is ken-
nelijk het gevolg van een overschrijffout geweest.

Het amendement is in enigszins gewij-
zigde vorm door de 2e Kamer aangenomen, waardoor
art. 24 (1) zijn huidige redactie kreeg, luidende:

"Indien de omstandigheden, die tot de
"vaststelling van de burgerlijke uitzonderingstoe-
"stand hebben geleid, naar het oordeel van onze
"Minister-President een bedreiging van het volks-
"bestaan inhouden, zijn Onze Minister van Binnen-
"landse Zaken, en, indien onverwijld ingrijpen
"noodzakelijk is, Onze Commissaris in de provin-
"cie bevoegd iedere persoon ten aanzien van wie
"gegrond vermoeden bestaat, dat hij de openbare
"orde, rust en veiligheid in gevaar zal brengen,
"te doen interneren."

Het is thans zo, dat overal in de Wet B.B.B.G. gesproken wordt van openbare orde, rust of veiligheid, maar in art. 24 (1) van openbare orde, rust en veiligheid, zonder dat er enig verschil in betekenis bestaat tussen beide uitdrukkingen.

Welke is nu die betekenis?

Memorie van Toelichting, pag. 6:

"Hoewel de begrippen openbare orde, rust en veiligheid op zich zelf een vaag begrensde en algemeene karakter hebben, zijn zij in het ontwerp in beperkte zin opgevat, en wel in dien voege, dat met de handhaving daarvan wordt bedoeld het voorkomen van en het optreden tegen woelingen. De begrippen zijn derhalve niet uitgewerkt in hun ruime en algemene bestuurlijke zin."

Voorlopig Verslag, pag. 4, 5:

"Enkele dezer leden wezen erop, dat, wil het voorliggende wetsontwerp aan zijn doel beantwoorden, het de Regering de middelen in de hand moet geven, die nodig zijn om bijtijds een einde te kunnen maken aan het gewoet binnen onze grenzen, dat door een Buitenlandse Mogendheid, hier zowel als elders, geïnspireerd en geleid wordt. Deze woelarbeid is er op gericht ons land in elk opzicht te verzwakken, het vertrouwen in onze landverdediging en in de samenwerking met andere Mogendheden te ondermijnen, onze politieke, economische en militaire geheimen prijs te doen geven aan de Sovjet-Unie of de aan haar onderworpen staten, verwarving te stichten in onze productie, paniek en verwarring in ons land aan te richten, het nationale moreel uit te hollen, een verlammende invloed te oefenen op onze nationale weerkracht en het land in geval van een open conflict met de Sovjet-Unie zo snel mogelijk tot algehele overgave en onderwerping te dwingen.

"Wanneer men dit alles in het oog houdt, dan kan men niet anders dan tot de slotsom komen, dat de formuleringen, die het wetsontwerp geeft om het afkondigen van de toestand van verhoogde waakzaamheid of de burgerlijke uitzonderingstoestand te wettigen, geheel onvoldoende, ten dele onjuist en niet adequaat aan de door de huidige omstandigheden geschapen noodzakelijkheden zijn. Als motivering voor de instelling van een bijzondere gezagstoestand immers worden genoemd "oproerige beweging, onlusten of soortgelijke stoornissen van de openbare orde, rust of veiligheid of ernstige vrees voor het ontstaan daarvan." Zeer grote sectoren van de activiteit van de "vijfde colonne" worden door deze

"omschrijving niet bestreken. Anderzijds verschaft
"de Regering zich met de thans voorgestelde om-
"schrijving bevoegdheden, die veel te ver zouden
"kunnen gaan. Het wetsontwerp opent de mogelijk-
"heid om in geval van verstoring van de openbare
"orde, de burgerlijke uitzonderingstoestand af
"te kondigen. Men kan zich allerlei verstoringen
"van de openbare orde voorstellen, die het gevolg
"zijn van arbeidsconflicten of politieke twisten,
"die de veiligheid van het land geenszins in ge-
"vaar brengen en die er in geen enkel opzicht op
"gericht zijn, de Staat in de macht van een vij-
"andelijke ideologie en daarmee in die van een
"vijand te brengen. Het zou meestal buiten propor-
"tie geacht moeten worden, indien de Regering in
"zulke gevallen over bevoegdheden zou gaan beschik-
"ken, als in dit wetsontwerp voorgesteld worden.

"Er schijnt dan ook wel alle aanleiding
"te zijn om de redactie van artikel 1 te wijzigen,
"waartoe de hier aan het woord zijnde leden de Re-
"gering gaarne een suggestie aan de hand zouden
"villen doen. Zij zouden hier de volgende formule-
"ring in overweging willen geven:

""Ter bestrijding van op grote schaal op-
"gezette aanslagen op het Staats- en maatschappelijk
"bestel en van stelselmatige pogingen tot verzwak-
"king van de nationale weerkracht, tot sabotage van
"de landsverdediging, tot ondermijning van de krijgs-
"tucht en tot het aanzetten tot desertie en land-
"verraad, het uitlokken en in de hand werken van
"spionage ten behoeve van een mogelijke vijand, tot
"systeematische verlamming van de productie, tot
"doelbewuste uitholling van het nationale moreel,
"tot het opzettelijk zaaien van wantrouwen tegen de
"mogendheden, waarmee het land bondgenootschappe-
"lijk verbonden is, en ter verhinderings van elke an-
"dere activiteit, die er kennelijk op gericht is een
"buitenlandse aanval te helpen voorbereiden, te ver-
"gemakkelijken of te bevorderen, kan ten aanzien van
"het Rijk of van een gedeelte daarvan de toestand
"van verhoogde waakzaamheid dan wel de burgerlijke
"uitzonderingstoestand worden ingesteld."

"Een dergelijke tekst zou de bevoegdheden
"van de Regering enerzijds enigermate beperken, maar
"anderzijds alle mogelijkheden verschaffen tot krach-
"tig optreden tegen alle vormen van landverraderlij-
"ke activiteit, ook in een periode, waarin het nog
"niet tot oproer, onlusten en soortgelijke ordever-
"storingen is gekomen. Onder de hedendaagse verhou-
"dingen is het meestal te laat op nog in te grijpen,
"als opstand, oproer en onlusten reeds ingetreden
"zijn."

Idem, pag. 7:

"§ 4. Verscheidene leden vingen hun bes-
"schouwingen over dit voorstel aan met er op te
"wijzen, dat de afkondiging van elk der fasen van
"het ontwerp kan geschieden: "in geval van oproe-
"rige beweging, onlusten, of soortgelijke stoor-
"nissen van de openbare orde, rust of veiligheid
"of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan."
"(art. 1.)

"Uit deze omschrijving en ook uit de toelichting
"(pag. 10, waar de handhaving van de openbare or-
"de, enz. wordt opgevat als het voorkomen van en
"het optreden tegen woelingen) blijkt, dat het
"voorstel in elk der twee fasen beoogt de hand-
"having der inwendige veiligheid. Artikel 196
"thans 203) van de Grondwet spreekt echter van de
"handhaving van de uit- of inwendige veiligheid."

Idem, ad art. 24:

"Verwezen werd naar het op dit stuk op-
"gemerkte bij de algemene beschouwingen. Over het
"inschakelen van de rechter werd, gelijk bleek,
"verschillend geoordeeld. Wanneer er nog niet van
"een strafbaar feit sprake is, doch opgetreden
"wordt op grond van een "ernstig vermoeden" van or-
"destoornis, is de beoordeling daarvan, als zijnde
"zulks een beleidskwestie, niet aan de rechter op
"te dragen."

Memorie van Antwoord, pag. 2, 3:

"Zoals de Regering reeds in de Memorie
"van Toelichting (blz. 12, ad artikel 1, j^o
"blz. 10) heeft opgemerkt, wil zij de doelstelling
"van de wet beperken tot de handhaving van de open-
"bare rust en veiligheid in engere zin; zij heeft
"daarbij aansluiting gezocht bij de terminologie
"van artikel 217 der gemeentewet en artikel 14 van
"de Instructie van de Commissarissen der Koningin,
"welke artikelen reeds voor lokaal en provinciaal
"verband een regeling van bevoegdheden ter voorzie-
"ning in soortgelijke toestanden, als waarop het
"wetsontwerp slaat, inhouden. In zoverre kan in-
"derdaad van het doortrekken van de bestaande lijn
"worden gesproken. De in de genoemde artikelen ge-
"bezigde en in het wetsontwerp materieel gevolgde
"formulering biedt aan de overheid de onontbeerlij-
"ke armslag om naar bevind van zaken en omstandig-
"heden te handelen, terwijl anderzijds de nodige
"waarborgen tegen misbruik van bevoegdheid aanwe-
"zig zijn. Misbruik van de door de Regering gepre-
"fereerde formulering behoeft dan ook niet geducht
"te worden.

"Tegen de op blz. 5 bovenaan van het
"Voorlopig Verslag in overweging gegeven formu-
"lering heeft de Regering allereerst het be-
"zwaar, dat zij in een casuïstische opsomming
"vervalt.

"Belangrijker is het bezwaar, dat daar-
"in - naar het schijnt - de bedoeling neergelegd
"is, ook buiten oproer, onlusten e.d. op grond
"van de thans voorgestelde wet tegen alle vormen
"van landverraderlijke activiteit op te kunnen
"treden.

"Het gevolg zou zijn, dat ons land -
"indien de bedoeling van de voorstellers zou wor-
"den gevolgd - onder de huidige omstandigheden
"permanent in een (civiele) uitzonderingstoestand
"zou moeten komen te verkeren. De Regering acht
"dit bepaaldelijk ongewenst. Wel stelt zij er
"prijs op te verklaren, dat zij terzake van alle
"vormen van extremistische bedrijvigheid waakzaam
"is en zal blijven; juist om die reden wil zij de
"in het wetsontwerp gekozen formuleringen ten aan-
"zien van de bevoegdheden en de gevallen, waarin
"die toegepast kunnen worden, handhaven, aangezien
"deze naar haar oordeel volkomen beantwoorden aan
"de voorzienbare eventuele behoeften."

Art. 217 Gemeentewet:

"In geval van oproerige beweging, van
"samenscholing of andere stoornis der openbare or-
"de of van ernstige vrees voor het ontstaan daar-
"van, is de burgemeester bevoegd, de hulp van
"krijgsvolk te vorderen.

"De vordering wordt gericht tot het door
"onze Minister van Defensie aan te wijzen gezag.

"De burgemeester geeft van de vordering
"terstond kennis aan onze Commissaris in de provin-
"cie."

Art. 14 van de Instructie voor den Commissaris
des Konings in elke provincie:

"Hij zorgt voor de handhaving der open-
"bare orde binnen de provincie.

"Hij is bevoegd, de daartoe nodige beve-
"len te geven aan de bevelhebbers van de in de pro-
"vincie aanwezige Marechaussee en schutterijen.

"Bevelen aan een schutterij worden door
"hem niet gegeven dan in overleg, zoveel mogelijk,
"met het bestuur der gemeente waartoe zij behoort."

Memorie van Antwoord, pag. 5:

"8. Aan de verhouding van het voorliggen-
"de wetsontwerp tot de wet van 23 Mei 1899, Stbl.
"123 (de Oorlogswet), zijn van verschillende zijden
"in het Voorlopig verslag beschouwingen gewijd.

"Zoals reeds in de Memorie van Toelichting, blz. 11/12 werd uiteengezet en toegezegd, heeft de Regering overwogen hoe deze verhouding ware te regelen. Mede naar aanleiding van hetgeen op blz. 7/8 van het Voorlopig Verslag naar voren is gebracht, moge de Regering beginnen met op te merken, dat zij de buitengewone bevoegdheden, omschreven in het wetsontwerp, wenst te blijven beperken tot de handhaving van de openbare orde, rust en veiligheid, derhalve tot de handhaving van de inwendige veiligheid.

"Dit heeft tot gevolg, dat het onderhavige wetsontwerp dient te worden beschouwd als een gedeeltelijke uitvoering van artikel 196 der Grondwet, welk artikel ook handhaving van de uitwendige veiligheid noemt."

"9. Tenslotte moge de Regering hier nog ingaan op een aantal punten uit de algemene beschouwingen van het Voorlopig Verslag, die nog geen beantwoording hebben gevonden.

"a. Aan het slot van § 4 van de algemene beschouwingen van het Voorlopig Verslag, wordt onder b de vraag gesteld, waarom in het wetsontwerp voortdurende gesproken wordt over de openbare orde, rust en veiligheid, terwijl artikel 196 der Grondwet slechts over de openbare orde spreekt.

"De Regering moge hierop antwoorden, dat artikel 196 der Grondwet de mogelijkheid opent ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid van het Rijk in buitengewone gevallen voorzieningen te treffen. De Regering heeft zich daarbij, zoals in de Memorie van Toelichting is uiteengezet, beperking opgelegd - een beperking waartegen de Grondwet zich niet verzet - en wel tot de handhaving van de "openbare orde, rust en veiligheid." Dat dit begrip terminologisch ruimer is dan de woorden "openbare orde", welke verderop in artikel 196 (thans 203) der Grondwet voorkomen, levert geen overwegend bezwaar op. Laatstgenoemde term, kennelijk in navolging van artikel 195 in artikel 196 opgenomen, staat immers, evenals in artikel 195 der Grondwet, geconjugeerd met de "politie", een begrip waarin de handhaving van rust en veiligheid stellig functioneel geïncorporeerd geacht mag worden."

(Art. 196, thans 203 Grondwet luidt als volgt:

"Ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid kan in buitengewone omstandigheden door of vanwege de Koning voor elk gedeelte van het grondgebied des Rijks worden bepaald, dat de grondwettelijke bevoegdheden van organen van burgerlijk gezag ten opzichte van de openbare orde en de politie geheel of ten dele overgaan op andere organen van burgerlijk gezag. De wet bepaalt de wijze waarop en de gevallen waarin zulks kan geschieden en regelt de gevolgen.

"Het bepaalde in het derde lid van artikel 202 is hierbij van toepassing." (Slaat op terzijdestelling van door de Grondwet gewaarborgde z.g. "grondrechten.")

Handelingen Staten-Generaal 1951 - 52 II,
pag. 1986, 2° kolom:

Minister Beel in zijn antwoord aan de Heer Welter:

"Artikel 196 spreekt niet alleen van "de uitwendige orde - dat is dus de strijd met "een buitenlandse vijand -, maar ook van de inwendige orde. Wanneer, zonder dat ons land in oorlog is of onmiddellijk met oorlog wordt bedreigd, pogingen zouden worden aangewend, de wet te verzetten of op andere wijze subversieve activiteit te plegen, moet de Regering kunnen beschikken over de middelen om dit tegen te gaan, zonder nog dadelijk naar het ultimatum remedium van de militaire rechtstoestand te behoeven te grijpen. Om een voorbeeld te noemen: De zeer ernstige subversieve activiteit, die wij in 1947 in Italië hebben gezien, zou zich ook hier kunnen voordoen. Een onmiddellijke oorlogsdreiging behoeft dan nog niet aanwezig te zijn. Onder dergelijke omstandigheden zal de geachte afgevaardigde de Heer Welter, daarvoor ken ik hem goed genoeg, van de Regering verwachten, dat zij met de vereiste energie optreedt. De bestaande wetgeving biedt daartoe onvoldoende mogelijkheid. Juist onder zodanige omstandigheden zou het afkondigen van de staat van oorlog of van beleg het oorlogsgevaar kunnen vergroten. Ik meen te mogen aannemen, dat de Staten-Generaal bij de aanneming van het initiatiefvoorstel-Romme juist zodanige omstandigheden voor ogen hebben gestaan."

(Opm.: Het initiatiefvoorstel-Romme betrof de opname van art. 196 - thans 203 - in de Grondwet van 1948.)

Idem, pag. 1986, 1^e kolom:

"Zoals in de Memorie van Toelichting "(blz.1) is uiteengezet en enog eens door de geachte afgevaardigde de heer Burger is onderstreept verdient het de voorkeur de handhaving van de openbare orde, rust of veiligheid (de inwendige veiligheid dus) zo lang mogelijk in handen te laten van de burgerlijke gezagsdragers en eerst onder zeer ernstige omstandigheden als ultimatum remedium het "het militair gezag (dit moet wel van het militair

"apparaat - de krijgsmacht - onderscheiden worden)
"in te schakelen."

Opm.: Zowel bij de schriftelijke gedachtenwisseling als de mondelinge beraadslaging gebruikten de Regering en de leden der Staten-Generaal de uitdrukking "openbare orde, rust of veiligheid en openbare orde, rust en veiligheid voortdurend door elkaar.

Conclusie: Blijkens bovenvermelde citaten is handhaving van de openbare orde, rust of veiligheid = handhaving van de openbare orde, rust en veiligheid = handhaving van de inwendige veiligheid = handhaving van de openbare orde en uitoefening van de politie.

Voor de toepassing van de Wet B.B.B.G. wordt hiermede bedoeld: het voorkomen van en het optreden tegen woelingen, oproer, onlusten en dergelijke stoornissen van de openbare orde.

Internering van iemand op grond van art. 24 (1) B.B.B.G. zal dus slechts kunnen plaats vinden indien er een gegrond, d.w.z. een op feiten gebaseerd vermoeden bestaat, dat hij zal deelnemen aan woelingen, oproer e.d.

Dit betekent, dat een aantal door de Afdeling C op de A-lijst geplaatste personen niet geïnterneerd zal kunnen worden op grond van bovengenoemd artikel.

(Voor een aantal der door de Afdeling B op de A-lijst geplaatste personen zou hetzelfde gelden, ware het niet, dat de Minister van Binnenlandse Zaken verklaard heeft, dat personen op grond van het bekleden van bepaalde functies in bepaalde verenigingen voor arrestatie in aanmerking zouden komen (zie de z.g. normenlijst).

N.B. Voor zover ik dit heb kunnen nagaan heeft de Minister niet verklaard, dat het bekleden van bepaalde functies in bepaalde verenigingen eo ipso het gegronde vermoeden meebracht, dat de functionaris tijdens de burgerlijke uitzonderingstoestand of de Staat van Beleg de openbare orde, rust en veiligheid resp. de in- of uitwendige veiligheid van het Rijk - in gevaar zou brengen. Deze verklaring n.l. en die, dat bepaalde personen voor arrestatie in aanmerking komen, zijn, hoewel zulks wel het geval zou moeten zijn, lang niet congruent - juist door de authentieke interpretatie van het begrip openbare orde, rust en veiligheid in de wet B.B.B.G. en de daarmee samenhangende betekenis van de begrippen in- of uitwendige veiligheid in het ontwerp Oorlogswet. De verklaring van de Minister van Binnenlandse Zaken, dat bepaalde personen in

aanmerking komen voor arrestatie levert dan ook m.i., m.b.t. bepaalde categorieën van personen - ik denk b.v. aan de leden van de Nederlandse Vredesraad -, geen enkele rechtsgrond voor hun arrestatie op. Hierover zou nog meer te zeggen zijn, doch ik zie hiervan te dezer plaatse ~~meer~~ af.)

Zo zullen bijv. personen t.a.v. wie het gegronde vermoeden bestaat, dat ze spioneren of zullen spioneren, bepaalde vormen van "subtiële" sabotage bedrijven of zullen bedrijven, de vijand zullen helpen na diens eventuele bezetting van ons land, kortom t.a.v. wie het gegronde vermoeden bestaat, dat ze de vijand behulpzaam zullen zijn op een wijze, welke niet leidt tot stoornis der openbare orde, niet te arresteren zijn op grond van art. 24 (1) B.B.B.G.

Ex art. 57 der nieuwe, op 22 september 1955 bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal als ontwerp No. 4108 ingediende, Oorlogswet, zijn ze dit evenmin - zie mijn nota te dezer zake (bijl.1); ex art. 33 van de huidige wet S.O.B. - dat als voorwaarde voor de mogelijkheid tot internering van iemand stelt, dat hij geacht wordt gevaarlijk te zijn voor de rust en de algemene veiligheid, echter wel - zie mijn desbetreffende nota. (bijl.2))

Nu is het uiteraard niet onmogelijk, dat de Minister van Binnenlandse Zaken, daartoe gedrongen door de nood der tijden, t.z.t. bij zijn interneringsbeleid een z.g. "ruim" standpunt m.b.t. de voor internering vereiste voorwaarden inneemt. Hij zal dan echter - gesteld, dat daarvoor de gelegenheid bestaat - ongetwijfeld door de rechter tot de "wettelijke orde" geroepen worden. Ondubbelzinnig is het te dezer zake door de Regering in haar Memorie van Antwoord op het voorlopig Verslag der Commissie van Rapporteurs (ontw.1539, stuk no. 147a) op pag. 2 medegedeelde:

"Wat betreft het voorschrift, dat omtrent "bezwaarschriften inzake internering advies wordt "uitgebracht door de rechtbank, kan worden toege-"geven, dat deze figuur, al opent artikel 22 van de Wet op de rechterlijke organisatie met zoveel "woorden de mogelijkheid tot het vragen van zulk "een advies, enigszins ongewoon is. Maar de zaak, "waarom het hier gaat wettigt, gezien de grote be-"langen die hier op het spel staan, een ongewone "maatregel. Maar het oordeel van ondergetekende "geeft het advies van een onafhankelijke rechter "hier een maximum van waarborgen voor een onpar-"tiidige beoordeling. Uiteraard zal de rechter in "deze niet geroepen worden tot een oordeel omtrent "de gegrondheid van de afkondiging van de uitzon-"deringstoestand, maar alleen over de vraag, of, "gezien de bekende feiten, reden bestond om aan te

menen, dat de geïnterneerde die bezwaren heeft
"voorgebracht, de openbare orde, rust of veilig-
heid in gevaar zou brengen."

Slotconclusie: Voor de mogelijkheid tot arrestatie
ex art. 24 (1) B.B.B.G. van een aantal door de
B.V.D. op de z.g. A-lijst geplaatste personen is
wetswijziging noodzakelijk.

Deze wetswijziging zal, gezien de bewo-
gen parlementaire geschiedenis van het ontwerp van
wet B.B.B.G. en gezien de mislukking der poging,
welke in deze richting door enkele leden der Tweede
Kamer reeds gedaan is (zie in het voorgaande de
citaten uit het Voorlopig Verslag, pag. 4,5), geen
gemakkelijk te vervullen taak zijn.

Ik vermoed dan ook, dat er weinig ge-
neigdheid aan de zijde van de Regering zal bestaan
een poging daartoe te ondernemen.

Mocht ~~de~~ daartoe echter wel willen over-
gaan, dan wil ik gaarne trachten een redactie van
art. 24 (1) B.B.B.G. te ontwerpen, welke beter aan
het doel der internering, zoals de B.V.D. dat ziet,
is aangepast.

CSO, 6.9.56

Het betoog van CSO lijkt mij sterk.

Het is inderdaad niet denkbeeldig, dat
de rechter bij de beoordeling van de gegrondheid
van de interneringsbesluiten in verschillende ge-
vallen van door ons voorgedragen personen tot o
grondheid van de maatregel zal concluderen.

PHC, 5.10.56

Documentnummer: nota 19560907

De gehanteerde weigeringsgronden in het bijbehorende document zijn:

Opmerkingenveld

Geen weigeringsgrond toegepast.